

თეიმურაზ ლორთქიფანიძე

მსახიობი და რეჟისორი თეიმურაზ ლორთქიფანიძე 1910 წლის 28 ოქტომბერს სოფელ ღანირ-ქვიტორში (ხონის რაიონი), სოფლის მეურნე ღარიბი აზნაურის ოჯახში დაიბადა. საშუალო განათლება ქუთაისის პირველ ცხრაკლასიან სასწავლებელში მიიღო, რომელიც 1928 წელს დაამთავრა და სწავლა თბილისის სახელმწიფო პოლიტექნიკურ ინსტიტუტში გააგრძელა. მესამე კურსზე იყო, როცა სწავლა შეწყვიტა და 1930 წელს გადავიდა თბილისის სახინმრეწვთან არსებულ კინოსტუდიაში მსახიობის, რომელიც 1932 წელს დაამთავრა. კინოსტუდიაში მოღვაწეობის პერიოდში რეჟისორ მიხეილ ჭიაურელთან გადიოდა პრაქტიკას, რის შემდეგაც იგი დაინიშნა რეჟისორის თანაშემწედ ტექნიკურ ნაწილში, ხოლო მოგვიანებით კი სამხატვრო ნაწილში.

1934 წელს თ. ლორთქიფანიძე ქუთაისში მსახიობად მიიწვიეს, რის შემდეგაც კინოს ჩამოსცილდა და დრამატულ თეატრში ჯერ მსახიობად, ხოლო შემდეგ მსახიობად და რეჟისორად დაიწყო მუშაობა. იგი მუშაობდა სხვადასხვა თეატრებში – 1934-1935 წლებში მსახიობად ქუთაისის თეატრში, 1935-1936 წლებში ასევე მსახიობად ბათუმის თეატრში, 1936 წლის სექტემბრიდან – 1949 წლის სექტემბრამდე ფოთის თეატრში ჯერ მსახიობად, შემდეგ 1938 წლიდან 1947 წლამდე მსახიობად და დამდგმელ რეჟისორად. 1949 წლის ჩათვლით ფოთის თეატრის დირექტორად, მსახიობად და მთავარ რეჟისორად. 1950 წლიდან გადაიყვანეს ლ. მესხისვილის სახელობის ქუთაისის თეატრში დამდგმელ რეჟისორად და მსახიობად, სადაც 1955 წლამდე იმუშავა. იმავე წელს იგი გორის თეატრში მთავარ რეჟისორად გადავიდა, სადაც სიცოცხლის ბოლომდე მოღვაწეობდა. თ. ლორთქიფანიძე ძირითადად სახასიათო როლებს ასრულებდა. განხორციელებული აქვს 80-ზე მეტი როლი. მათ შორის აღსანიშნავია – იასონი “ნინოშვილის გურია”. ინსცენირება შალვა დადიანის. ხარიტონი – “კოლმეურნის ქორწინება” პოლიკარპე კაკაბაძის, შაჰ-აბასი – “სამშობლო” დავით ერისთავის, გაიოზ ფაღავა ”და-ძმა” ვალერიან გუნიასი, ნესტორი – “უნიადაგონი” ვალერიან შალიკაშვილის, თედო – “გმირთა თაობა” სერგო კლდიაშვილის, ნეზლობინი – “შურისძიება” თემურხანოვისა და სტანისლავსკის, პლატონ კრეჩეტი – “პლატონ კრეჩეტი” ა. კორნეიჩუკის, ვორცოვი – “ასეც იქნება”, სიმონოვის, ტირეზი – “ოდიპოს მეფე” სოფოკლესი, გრაფ დე-ლინერი – “ორი ობოლი” დენელისა და კირმანის. დადგმული აქვს 60-ზე მეტი პიესა, მათ შორის – “მზე შინადა მზე გარეთა” ნ. შიუკაშვილის, “უნიადაგონი” ვალერიან შალიკაშვილის, “კოლმეურნის ქორწინება”

პოლიკარპე კაკაბაძის, “მათი ამბავი” გაბესკირიასი, “უჩა უჩარდია” ვ. პატარაიასი, “ასეც იქნება” კ. სიმონოვის, “რისხვა” ოსტროვსკის, “რუსეთის საითხი” კ. სიმონოვის, “გააზნაურებული მდაბიო” მოლიერის და სხვა.

თ. ლორთქიფანიძეს 1946 წელს მიენიჭა საქართველოს სსრ დამსახურებული არტისტის წოდება. დაჯილდოებულია მედლებით “კავკასიის დაცვისათვის” – 1945 წ. “მამაცური შრომისთვის დიდ სამამულო ომში 1941-1945 წწ.” – 1946 წ.

თ. ლორთქიფანიძე გარდაიცვალა 1957 წლის 1 ივნისს გორში. დაკრძალულია ქუთაისის ქართველ მოღვაწეთა პანთეონში.

თეიმურაზ ლორთქიფანიძის პირადი საარქივო ფონდი

ავტობიოგრაფია

1. თეიმურაზ ლორთქიფანიძის ავტობიოგრაფია
1939 წ. 14 დეკემბერი. ნაბეჭდი. ხელს აწერს – თ. ლორთქიფანიძე. 1 გვ.
2. თეიმურაზ ლორთქიფანიძის ავტობიოგრაფია.
1956 წ. 5 იანვარი. ქუთაისი. ხელნაწერი. მელანი. ხელნაწერი. მელანი. 3 გვ.
3. თეიმურაზ ლორთქიფანიძის ავტობიოგრაფია.
უთარილო. ხელნაწერი. მელანი. 2 გვ.
4. თეიმურაზ ლორთქიფანიძის ავტობიოგრაფია.
უთარილო. ხელნაწერი. მელანი. 1 გვ.

კადრების აღრიცხვის პირადი ფურცელი

5. თეიმურაზ ლორთქიფანიძის კადრების აღრიცხვის პირადი ფურცელი.
1938 წ. 9 აგვისტო. ბლანკი. ხელით შევსებული. მელანი. ერთვის ფოტო. 4 გვ.
6. თეიმურაზ ლორთქიფანიძის კადრების აღრიცხვის პირადი ფურცელი.
1939 წ. 17 თებერვალი. ბლანკი. ხელით შევსებული. მელანი. ერთვის ფოტო. 4 გვ.
7. თეიმურაზ ლორთქიფანიძის კადრების აღრიცხვის პირადი ფურცელი.
1947 წ. 3 ოქტომბერი. ლანკი. ხელით შევსებული. მელანი. 4 გვ.
8. თეიმურაზ ლორთქიფანიძის კადრების აღრიცხვის პირადი ფურცელი.
1956 წ. 5 იანვარი. ბლანკი. ხელით შევსებული. ერთვის ფოტო. მელანი. 4 გვ.
9. თეიმურაზ ლორთქიფანიძის კადრების აღრიცხვის პირადი ფურცელი.
უთარილო. ბლანკი. ხელით შევსებული. ერთვის ფოტო. მელანი. 4 გვ.

საკვალიფიკაციო ფურცელი

10. ლ. მესხიშვილის სახელობის ქუთაისის თეატრის დირექციის მიერ გაცემული თეიმურაზ ლორთქიფანიძის საკვალიფიკაციო ფურცელი.
1954 წ. 6 ივლისი. ქუთაისი. ბლანკი. ხელით შევსებული. ნაბეჭდი. მელანი. ხელს აწერენ: პავლე კანდელაკი, ალექსანდრე თაყაიშვილი, გიორგი დავითაშვილი, ივანე არჯევანიძე, ირინა შტენბერგი, მ. მეფარიშვილი, ე. ყუფარაძე. 4 გვ.
11. ლ. მესხისვილის სახელობის ქუთაისის თეატრის დირექციის მიერ გაცემული თეიმურაზ ლორთქიფანიძის საკვალიფიკაციო ფურცელი.
1954 წ. ბლანკი. ხელით შევსებული. 3 გვ.

დახასიათებები

12. ვასო ყუშიტაშვილის მიერ გაცემული თეიმურაზ ლორთქიფანიძის დახასიათება.
1954 წ. 2 ივლისი. ხელნაწერი. მელანი. 2 გვ.
13. ლ. მესხიშვილის სახელობის ქუთაისის თეატრის დირექციის მიერ გაცემული თეიმურაზ ლორთქიფანიძის დახასიათება.
1954 წ. 4 ივლისი. ნაბეჭდი. ხელს აწერენ: თეატრის დირექტორი – მ. მეფარიშვილი, მთავარი რეჟისორი – ვ. ყუშიტაშვილი. 1 გვ.
14. ლ. მესხიშვილის სახელობის ქუთაისის სახელმწიფო თეატრის დირექტორ მ. მეფარიშვილის მიერ გაცემული თეიმურაზ ლორთქიფანიძის დახასიათება.
უთარილო. ნაბეჭდი. ხელს აწერს – თეატრის დირექტორი - მ. მეფარიშვილი. 1 გვ.
15. ვასო ყუშიტაშვილის მიერ გაცემული თეიმურაზ ლორთქიფანიძის დახასიათება, შემოქმედებითი მოღვაწეობის შესახებ.
უთარილო. ხელნაწერი. მელანი. 2 გვ.

ბრძანებები

16. საქართველოს ხელოვნების სამმართველოს უფროს – გოგუას მიერ გაცემული ბრძანება, თეიმურაზ ლორთქიფანიძის ხელფასის ოდენობის განსაზღვრის შესახებ.
1940 წ. 4 თებერვალი. ნაბეჭდი. 1 გვ.
17. საქართველოს კულტურის მინისტრ – ა. გუნიას მიერ გაცემული ბრძანება, თეიმურაზ ლორთქიფანიძის ქუთაისის თეატრის რეჟისორად გადაყვანის შესახებ.
1956 წ. 8 მაისი. ნაბეჭდი. ხელნაწერი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

მიმართვა, განცხადება

18. ნ. გოძიაშვილის მიმართვა საქართველოს ხელოვნების საქმეთა სამმართველოს უფროსის მოადგილე – პავლე კანდელაკისადმი, თეიმურაზ ლორთქიფანიძის ფოთის სახელმწიფო დრამატული თეატრის რეჟისორად დანიშვნის შესახებ.
1939 წ. 12 დეკემბერი. ხელნაწერი. მელანი. ხელს აწერს – ნ. გოძიაშვილი. 2 გვ.
19. თეიმურაზ ლორთქიფანიძის განცხადება საქართველოს კულტურის სამინისტროს საკვალიფიკაციო კომისიის თავმჯდომარე - პავლე კანდელაკისადმი, სხვადასხვა ტექნიკური მიზეზების გამო, აღნიშნული სპექტაკლების დათვალიერების განრიგიდან ამღების შესახებ.
1954 წ. 1 ივლისი. ქუთაისი. ხელნაწერი. მელანი. 1 გვ.